

KIRJASTON TOIMINTAKERTOMUS 2025

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

1. **Kaikille mahdollisuus lukea** - Lukutaito on kansalaistaito. Kirjaston osaajat ja kokoelmat ovat monipuolisen lukemisen ja monilukutaidon edistämistä varten.
2. **Tukea aktiiviseen kansalaisuuteen ja hyvinvointiin** - Kirjasto opastaa tiedonlähteille ja tukee elinikäistä oppimista. Kirjasto ehkäisee syrjäytymistä.
3. **Osaamista ja yhteistyötä** - Kirjastossa työskentelee osaava ja osaamistaan kehittävä henkilökunta. Kirjasto toimii valtakunnallisessa ja kansainvälisessä kirjastoverkossa. Kirjasto kehittää toimintaansa yhdessä asiakkaiden kanssa.
4. **Kaikille avoin tila** - Jokainen on tervetullut kirjastoon.

Tammikuu

- 17.1. järjestettiin digiluento ja ohjausta yhdessä Savonetin kanssa aiheena "Älypuhelin arjen turvana".
- Kirjaston galleriassa oli Emmi-Riikka Vartiainen Nox Magica -näyttely.

Helmikuu

- 8.2.2025 järjestettiin **Talvirieha** lapsiperheille. Mukaan saatiin uusia yhdistyksiä mm. Rautalammin Martat, Matti Lohen koulun Vanhempiyhdistys ja Rautalammin Yrittäjät. Kävijöitä oli päivän aikana huikeat 253 henkilöä.
- Rautalammin kulttuuriseura järjesti **sarjakuvakilpailun lapsille ja nuorille**. Kilpailuaika oli 16.9.– 15.12.2024. Keskiviikkona 26.2.2025 vietettiin sarjakuvajuhlaa kirjaston Kivijalassa. Kilpailun palkintoina oli sarjakuvia ja kirjoja. Kirjasto osallistui palkintokirjojen hankintaan.
- Helmikuussa järjestettiin yhdessä Rautalammin Kulttuuriseururan lukupiirin ja Mutkatonta kotoutumista -hankkeen kanssa **Ukrainalainen ilta**, jossa ukrainalaiset kertoivat omasta kulttuuristaan. Osallistujia oli 55.

- Syksyn aikana lapsille järjestettiin **Tarinatuokioita**, joissa tulivat tutuiksi eri ammattiryhmät. Tapahtumassa luettiin alkuun kertomus teemana olevasta ammatista ja sen jälkeen vierailija kertoi työstään ja lapset saivat esittää kysymyksiä. Tarkoituksena oli lukemisen edistämisen lisäksi tutustuttaa lapsia eri ammattilaisiin, joita he mahdollisesti kohtaavat arjessaan ja poistaa myös mahdollisia pelkoja "virkapukuisia" kohtaan. Tarinatuokioita jatkettiin kevään aikana. 26.2. tarinoita kertomassa oli kunnanjohtaja Anu Sepponen.
- Näyttelygalleriassa oli Anja Jääskeläisen näyttely Paloja ja sanoja.

Maaliskuu

- Vuoden 2025 Kirjaston päivää vietettiin 19.3. kunta- ja aluevaalien tunnelmissa. Kirjastoseuran tavoitteena oli, että mahdollisimman moni kirjasto ympäri Suomen järjestäisi omannäköisen ja omiin resursseihin sopivan keskustelutapahtuman Kirjaston päivänä. Rautalammin kirjastossa järjestettiin **vaalipaneeli**, jossa kaikki puolueet olivat edustettuina ja kuntalaiset saivat esittää kysymyksiä ja keskustella kuntapäätäjien kanssa.

- 27.3. kirjasto oli mukana järjestämässä toimittaja **Hilla Blombergin kirjailijavierailua** yhdessä Rautalammin Kulttuuriseuran kanssa. (Hankerahoitus.)

- Galleriassa oli Kalikkakasa II sarjakuvakilpailutöiden näyttely.

Huhtikuu

- 22.4. **Tarinatuokiossa** olivat Riina Koskimaa ja Johanna Juutilainen poliisista.

Toukokuu

- Lukeva Rautalampi on paikallista lukutaitotyötä vahvistava ja tukeva hanke. Hanke toteutetaan yhteistyössä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukion, kirjaston sekä muiden kunnan sidosryhmien kanssa (esim. nuoriso – ja vapaa-aikatoimi, seurakunta ja yhdistykset) vuoden 2025 aikana. Hankkeen tavoitteena on kaiken ikäisten lukuinnostuksen ja monilukutaidon lisääminen. Hankkeen puitteissa luodaan **lukutaitosuunnitelma** paikallisen lukutaitotyön tueksi ja pysyväksi malliksi eri toimijoiden käyttöön. Kirjastoon palkattiin hanketyöntekijä ajalle 1.5. – 31.10.2025 laatimaan lukutaitostrategiaa.
- Kirjaston yläaulassa oli eskarilaisten kevätnäyttely ja galleriassa Karjala-seuran, Tiistai-seuran, ortodoksisen kirkon ja Mihailan kuoron juhlanäyttely Juhlivat seura kuvina – ennen ja nyt.

Kesäkuu

- Kirjaston **2025 -kesälukuhaasteessa** luettiin koko perheen voimin. Sarjoja oli kolme: 1) perhe lukee yhdessä (4 kirjaa), 2) lapset ja nuoret 7–17-vuotiaat (5 kirjaa) ja 3) aikuiset (6 kirjaa). Passin palauttaneiden ja yhteystietonsa jättäneiden kesken arvottiin lahjakortteja paikallisiin ruokapaikkoihin. Morton, Hetki ja Nuapuri sponsoroivat lahjakortit kilpailuun. Haasteeseen otti osaa 74 lukijaa.
- Runon ja laulun Rautalammin** aikaan kirjasto osallistui Runotalkoisiin sponsoroimalla materiaalit runotauluihin.
- Saavutettavuuden** lisääminen:
 - 10.6.2021 tehdyn esteettömyyskartoituksen mukaan vaatteidensäilytysnaulakot ovat liian korkealla esim. pyörätuolia käyttävälle asiakkaalle. Kesäkuussa Kivijalkaan lisättiin matalampi **naulakko** ja asiakaspalveluun saatiin **laukkukoukku** olemassa olevan keppitelineen lisäksi
 - asiakaspalvelupisteeseen on hankittu lainattava suurennuslasi (A4 koko)
- Galleriassa kesäkuun ajan oli nähtävänä Sirpa Kemppaisen ja Ritva Purasen Väri -duetto näyttely.
- Kesäkuussa Rautalammin nuorisovaltuusto hankki **polkuvene**n. Polkuvenettä lainataan kirjastosta.

Heinäkuu

- Kirjastopalvelujen markkinointia kesäasukkaille jalkautettiin järjestämällä **Pop up-kirjasto kesätreffeillä 28.6.** Mukana oli myös lapsille tuttu lukukoira Cindy.
- 30.7. järjestettiin **Koko perheen kirjapiknik** kirjaston takapihalla. Piknikillä oli tietenkin lukemista, lukukoira Ria sekä kirjanmerkkiaskartelua ja kasvomaalausta.
- Heinäkuussa galleriassa oli Markku Kettulan valokuvanäyttely Jäätä ja jäkälää.

Elokuu

- Elokuun taidenäyttely oli Petra Kultalahden Seuraukset -näyttely, joka kertoi nettiä kiertävän lauseen "Your body, my choice" seurauksista.

Syyskuu

- Pestuumarkkinoiden aikaan järjestettiin **LP -levyjen poistomyynti**. Kirjastossa on noin 1200 äänilevyä, joista suurin osa löytyy jo CD -levynä.
- 17.9. järjestettiin **digiluento ja ohjausta** yhdessä Savonetin kanssa aiheena "Digiturvallisuus".
- 25.9. kirjailijavieraksi saatiin **Satu Rämö**. Vierailu järjestettiin yhdessä Rutakko -kirjastojen kanssa. Myös yläkoululaiset olivat kuuntelemassa kirjailijaa. Osallistujia oli kaikkiaan 147. (Hankerahoitus.)

- Syyskuun alusta otettiin kokeiluun **uimahallikorttien** lainaus kirjastosta. Kortin voi lainata vain asiakaspalvelusta ja ikäraja on 15 vuotta. Asiakas voi lainata uimahallikortin kerran vuodessa viikon ajaksi.

- Syyskuussa galleriassa oli lukiolaisen Min Khant Zawn taidenäyttely.

Lokakuu

- 1.10. otettiin varaslähtö Vanhustenviikkoon ja kirjastossa **opastettiin tekoälyn käyttöön** ja miten sitä voi hyödyntää käytännön elämässä. Opastusta oli antamassa lukion rehtori Mari Pirkkala.
- Vanhustenviikolla vietettiin **SeniorSurf-päivä** – iäkkäiden digiosallisuus ja mediataidot.
- 9.10. järjestettiin **Mieliteko-ohjelman** osallistava luento mielen hyvinvoinnin näkökulmasta. Mieliteko on kymmenvuotiseksi, ajanjaksolle 2021–2030 suunniteltu kehitysohjelma, jolle on asetettu vaativa tavoite. Ohjelman toteuttajien tehtävä on olla osaltaan kääntämässä maamme sairaimman alueen, Pohjois-Savon maakunnan, suunta kohti terveempää tulevaisuutta. Mieliteko-ohjelman työllä lisätään mielen hyvinvointia ja osallisuutta sekä vähennetään päihdemyönteisyyttä Pohjois-Savossa.
- Syyslomaviikolla Kivijalassa järjestettiin **elokuvatapahtuma**, jossa esitettiin 3 elokuvaa eri ikäisille.
- Tiistaina 28.10. järjestettiin yhdessä nuorisotoimen kanssa **Peli-ilta** yläasteikäisille.
- Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa 100 kirjasto – tuhansia kohtaamisia -hankkeessa järjestettiin yhteensä 100 kirjailijavierailua eri puolilla Suomea. Rautalammin kirjasto oli vuoden 2025 suurimmalla kirjailijakiertueella. Hankkeen puitteissa kirjastossa vieraili

lastenkirjailija Paula Noronen. Kaikki alakouluikäiset olivat kuuntelemassa kirjailijaa. Osallistujia oli kaikkiaan 203.

Marraskuu

- 12.11. Järjestettiin koko perheen **satutuokio**. Minnan ja JonkuNallen satutuokio oli hauska ja yllätyksellinen hetki tuttujen tarinoiden äärellä. Esiintyjinä oli vatsastapuhuja Minna Tuomanen sekä hänen ystävänsä JonkuNalle. Esitys olivat katsomassa Silmun 4 -vuotiaat, viskarit, eskarit ja Matti Lohen koulun 1. ja 2. luokka. Satutunnilla kuulijoita oli yhteensä 63. (Hankerahoitus.)
- 18.11. Lastenkulttuurikeskus **Lastun Lorupakki-kiertue päiväkotiryhmille**. Tutustuttiin Rutakko-verkosta lainattavissa olevan Lorupakin materiaaleihin ja niiden käyttömahdollisuuksiin ryhmien ohjaamisessa. Lorupakin leikeissä on otettu huomioon kielellisen ja motorisen kehityksen monipuolinen tukeminen, tunnekasvatus sekä lasten osallisuus.
- 18.11. **Tekoällyn hyödyntäminen käytännössä** opastus sai jatkoa yleisön pyynnöstä. Koulutuksesta vastasi tälläkin kertaa rehtori Mari Pirkkala.
- Kuukauden näyttelynä oli Minä väritän -kertomuksia elämästä Korholassa. Näyttely koostui Oili Marskin piirustuksista ja Äiti-Pirkon väriytyksistä.

Joulukuu

- 10.12. vapaa-aikatoimen kanssa yhteistyössä järjestettiin vielä vuoden viimeinen **leffailta**.
- Koko kylän **joulukalenteriin** osallistuttiin 11.12. Kirjastossa järjestettiin Jouluiset talot -askarteluhetki, jossa sai tehdä joulutalon. Talot sponsoroiti Stora Enso, Varkaus.
- Galleriassa oli esillä "Itse tehty elämä", Topi Ekin tatuointitaidetta.

Muu toiminta:

- **Digineuvontaa** annettiin sekä keväällä että syksyllä.
- Kirjasto järjestää yhdessä koulujen kanssa **kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetusta**. Matti Lohen koulun eskarit ja luokat 1, 3, ja 7 sekä lukion 1. luokka kutsutaan joka syksy kirjastokäynnille. Ekaluokkalaisille jaettiin ensimmäisen kerran Nalalan kirjastokorttitaskut, kun he ottivat ensimmäisen oman kirjastokorttinsa. Kolmasluokkalaisille järjestettiin pakopeli, joka tarjoaa uudenlaisen tavan tehdä kirjallisuutta tutuksi sekä konkretisoida tiedonhankinnan ja monilukutaidon merkitystä. Seitsemäsluokkalaisille kirjastonkäyttöä ja tiedonhakua opastava tehtäväsuunnistus toteutetaan QR-koodien ja mobiililaitteiden avulla. Oppilaat kiertävät samalla kaikki osastot ja oppivat, mitä miltäkin osastolta löytyy. Lukiolaiset käyvät palveluesittelyssä, koska heistä iso osa on muualta muuttaneita nuoria. Lukion 1. luokalle järjestettiin myös tiedonhaunopastus syyskuussa. Lisäksi lukiolaisille pidettiin tietokirjavinkkaus joulukuussa lukiolla ja samalla käytiin läpi vielä kirjaston luokitusjärjestelmää.
- **Eteiskirjastot:** Kirjasto kokosi varhaiskasvatusyksiköiden ja evankelisluterilaisen seurakunnan tiloihin sijoitettavan kirjakokoelman, josta lasten vanhemmat voivat lainata kirjoja kotiin vietäväksi. Tarkoituksena on tarjota matalan kynnyksen lainauspalvelua perheille.
- Syksyllä 2024 aloitettua **lukukoiratoimintaa** jatkettiin. Lukukoiria käytetään auttamaan muun muassa kouluikäisiä lapsia lukemaan. Lukutunneilla kävivät 1, 2 ja 3 luokan sekä Valo luokan lapset.
- Vuosittain kunnassa syntyviä vauvoja muistettiin "**rotinakasseilla**", joihin kirjasto lahjoitti vauvoille ensikirjan
- Rautalammin Kulttuuriseuran **lukupiirin** toimintaa tuettiin toimittamalla heille tarvittavat kirjat, myös kaukolainat, ilmaiseksi ja laatimalla lukusuosituslistoja eri aiheista.

- Kirjasto tarjosi **kotipalvelua** niille kuntalaisille, jotka eivät itse pääse kirjastoon. Kotipalveluasiakkaita on tällä hetkellä 7, lisäksi käydään kahdessa hoivakodissa.

Tilastoinnissa edelleen virheitä kirjastojärjestelmän vaihdon takia.

	2023	2024	2025	lis./väh.
Kokoelma	36 841	36 864	36 387	-477
Hankinnat	3 341	1 143	1934	791
Poistot	2564	1120	2411	1291
Lainaus	41 835	43 923	41 495	-2428
Lainaajat	889	1 102	1 161	59
Kävijät	37 943	50 264	46 858	-3406
Verkkokäynnit	7 755	7 366	7 913	547
Kirjaston järjestämät tapahtumat	27	39	51	12
Kirjaston järjestämien tapahtumien osallistujamäärä	715	970	1621	651
Kaikki tapahtumat yhteensä	272	376	340	-36
Näyttelyt	10	10	11	1
Käyttajakoulutukset	19	29	22	-7
Käyttajakoulutuksien osallistujamäärä	144	188	176	-12
Etätyöläiset	ei tilastoitu	ei tilastoitu	158	
Digituki	ei tilastoitu	ei tilastoitu	50	
Toimintakulut	294 734	299 509	271 956	31 120
Henkilöstökulut	138 017	144 004	153 870	10 554
Kirjastoaineistokulut	26 876	27 974	30 120	2146
Kiinteistökulut	46 750	46 991	69 013	22022
Muut kulut	83 091	80 540	18 953	25 698